

# גליון "והיו הדברים"

רשום על מצבת רבינו  
בווארשא

ומי שישתדל בחדפסת  
הספרים יהיה לו המחבר  
מליץ אם יהיה לו זכות

מתורת הגה"ק ר' אריה ליב צינץ ז"ע  
אבד"ק פלאצק ובסוף ימיו בווארשא

גליון 52

פר' צו שבת הגדול תשפ"ג

של עתה, לכן כמו שמעכשיו כולה כליל גם היא "כליל תקטר". ולזה נמשך שכל מנחת כהן אחר ששרשן נמשך בקדושה ומקדושתו של אהרן, לכן לעולם "כליל תהיה לא תאכל".

והנה בחטאת כמו כן שהיה ראוי שאם הכהן חטא בחיוב חטאת שלא יאכל הוא בעצמו שאינו בדין שהוא המקריב והוא יהיה המתכפר באכילת עצמו אם כן ראוי שבחטאת תהיה גם כן כליל, ואולם לפי שבאהרן ובניו לא נמצא קרבן חטאת שאין הקב"ה מביא תקלה על ידי צדיקים (גיטין ז'), רק בהמשך הדורות ואז כבר ימצאו הרבה כהנים שיאכלו החטאת.

ואחר שאין בדין לאסור החטאת על יתר הכהנים שאינם קרובים, שעל ידי אכילת האחרים יוכל להתכפר לכן גם הכהן עצמו אוכלו, והוא על פי מה שאמרו חז"ל (סוטה ל"ב). שלא חילק הכתוב מקום בין חטאת לעולה שלא לבייש את עוברי עבירה, ופריך והא איכא מתן דמים, ומשני כהן הוא דידע לה. ואם כן אם יהיה הדין שכהן החוטא לא יהיה לו רשות בידו לאכול קרבן חטאתו יהיה לו ביוש שמן ההקרבה לא יחוייב שהוא היה החוטא, כי שמא הקריב בשביל אחר אבל אם יהיה לו הכרח ליתן לאחר, הרי יתברר שהוא החוטא, אבל אם הוא מותר גם כן לאכול לא נודע החטאת אשר חטא הוא.

לכך נמשך שפיר פסוק "זאת תורת החטאת", שחטאת יש לה תורה אחרת שאינו כליל, שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים, ואם כן מהראוי שאם הכהן הוא החוטא שהוא לא יאכל כי אין חבוס מתיר עצמו (ברכות ה'): רק שהכהנים אחרים יאכלו. אמנם אחר שהקדים הכתוב "במקום אשר תשחט העולה תשחט חטאת", שהוא כדי שלא לבייש עוברי עבירה כדברי חז"ל הנ"ל, לכן "הכהן המחטא אותה יאכלנה" בכל אופן. ובא לשון "מחטא" שהוא לשון חטא גם כן, כלומר אפילו הכהן המחטא אותה בעצמו שהוא עצמו החוטא גם כן יאכלנה.

ועל פי זה אפשר להמשיך גם כן מה שכתוב "וזאת תורת האשם קודש קדשים הוא במקום אשר ישחטו את העולה ישחטו את האשם ואת דמו יזרוק על המזבח סביב". נקט לשון רבים באשם, "ישחטו את האשם", יראה על פי מה שאמרו בסוטה שם אהא דלא חילק הכתוב מקום בין חטאת לעולה שלא לבייש ופריך והא דם חטאת למעלה ודם עולה למטה, ומשני התם כהן הוא דידע ליה.

והנה ודאי ראוי גם לכהן להדר בשעת שחיטה שלא יראו רבים שנותן דמו למעלה שאם כן יתבייש מפני הרואים שהוא חוטא, ואם כן לכתחילה יש לו להדר לשחוט קרבן חטאת שלא בפני

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה כו'. אפשר לבל יתחמץ לב אנשים מישראל שלא זכו לשירות זה לשמש לפני מי שאמר והיה העולם, אך התורה חביבה מן הכל, ו"זאת תורת העולה", כי העוסק בתורה כאילו הקריב עולה, וזהו "לאמר זאת תורת העולה" וכתוב "הוא העולה" וקרינן היא העולה, ובא לומר שכתר תורה גדול יותר מכתר כהונה, (עי' יומא ע"ב:) וברבינו חננאל שם, שהרי "היא העולה" ובחירתו זוכה לזה.

\*

זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה' ביום המשח אותו וגו'. פתח ב"אהרן ובניו" וחזר ואמר "ביום המשח אותו" ופירוש רש"י ידוע. וגם מה שמורה באצבע "זה קרבן אהרן ובניו" ובפרשה שאחר כך בחטאת (להלן פסוק יח) נאמר "זאת תורת החטאת וכו".

אמנם יראה לפי שאהרן הוא היה ראשון שבקדושה להמשיך קדושת הכהונה לזרעו אחריו, והנה במנחת ישראל השיריים נאכלים לכהנים ואולם מנחת כהן היא כליל כמפורש בה פסוק טז, והנה אהרן קדוש ה' הוא היה סיבה לכל קרבן אשר יקריבו בני ישראל שהיה צריך הוא להקדים קרבן מנחתו ועל ידו תוכשר גם שאר מנחה אחר שהוא הראשון להמשיך קדושה על קרבן מנחה, הגם שהוא דבר מועט בכל קרבן צריך השפעה מקדושתו של אהרן לכן מוסב על דלעיל (פסוקים ז-יא) שמדבר במנחה ואמר "זה קרבן אהרן" שהוא מנחה בכל יום.

ולחיות כי המנחה הנותרת ממנה יאכלו הכהנים ויעלה לרצון לבעלים כי הכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים (רש"י להלן י יז), ואולם במנחה שאהרן בה ראשון, אחר שאז לא היה כהן אחר כי אם אהרן ובניו, לא שייך שאהרן יכופר באכילת בניו שכולם נחשבים כאחד, שאילו היו בניו אוכלים היה נראה ההקרבה בשביל אכילת בניו הסמוכים עליו, לכן אמר "זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה' ביום המשח אותו", כי נחשב כאילו כולם הקריבו ואינו בדת שיהיה הוא המקריב המנחה והוא האוכל או בניו.

ולחיות מנחת אהרן הוא הכנה לקדושת כל המנחות של דורות לכן אף שבהמשך הזמן כשיתרבו הכהנים יוכל כהן אחד להקריב ואחר יאכל כהן שאינו סמוך עליו, אלא לפי שמנחה של אהרן דוגמא לדורותיו ולכן כאשר באהרן לא שייך בו שיאכלו בניו אחר שנפש האב ונפש הבן כאחד, לכן גם "הכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אותה חק עולם לה' כליל תקטר" אף שאז היה שייך שאחרים יאכלו הנותרת מן המנחה, מכל מקום אחר שהוא "תחתיו מבניו", גם בבניו יעשה אותה. ולפי שהיא חק עולם מנחה

עסק התורה נחשב לקרבן נמצא כי אין מחסור ליראיו מקדושת כהונה כי קדושת התורה כנגד כולם.

\*

**ויקח משה את החזה ויניפרו תנופה לפני ה' כו'. יש לדייק אחר שכתב "ויקח משה את החזה מאיל המילואים", הוה ליה למימר ויקח משה את החזה לו".**

ויראה על פי מה שכתב בתשובת שבות יעקב סימן צ"א על המדרש רבה סדר כי תשא (מזו ה) "ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה", וכי אפשר לו לאדם להיות ארבעים יום בלא מאכל ובלא משתה, אלא המשל אומר אזלת לקרתא הלך בנימוסיה, למעלה שאין אכילה ושתייה עלה משה ונדמה להם. והוא תמוה דמה מתרץ על ה'זכי אפשר', דמכל מקום אי אפשר להיות בלא אכילה ושתייה, ותרץ בעל שבות יעקב דהכי קאמר כיון שאי אפשר לו לאדם בלא אכילה ושתייה על כרחך משה נזדכך חומרו ונעשה במדריגת מלאך, אם כן איך אכל למטה שהרי הוא משולל מתאוות אכילה, ולזה משני מה שאכל למטה הוא כמו אזלת לקרתא הלך בנימוסיה.

ואפשר שזה ירמוז הכתוב כי כהן אחר שניתן לו מנה יתכן שתהיה כוונתו לאכול לשבעה כי כך היא מידת בשר ודם, הגם שאכילת קדשים מצות עשה לא יתכן שלא יהיה בה שיתוף תאוה חומרית כי זה כל האדם, ואולם למשה שנזדכך חומרו ודאי מה שקיבל למנה לא היה בו פניה אחרת רק מצד כאשר צוה ה' את משה.

\*

#### הפטרות שבת הגדול

**ואמרתם במה קבענוך המעשר והתרומה במארה אתם נארים ואותי אתם קובעים הגוי כולו הביאו את כל המעשר אל בית האוצר וכו' ובחונגי נא בזאת אמר ה' צבאות אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די. ויש לדייק שמתחילה אמר המעשר והתרומה, וסיים הביאו את כל המעשר ושבק תרומה, אך הנה אמרו חז"ל (במדב"ר יא יג) "יברכך" בממון "וישמרך" מן המזיקין. ויראה פירושו כי אמרו (תענית ח:): אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין, וגם גבי מזיקין אמרו (חולין ק"ה): דמידי דצייר והתים וכייל ומני לית להו רשות. ועל דרך זה שמעתי "יברכך" בממון, ר"ל אף שיהיה דבר הסמוי וא"כ יש רשות למזיקין בו כיון דלא הוי מגוי ומדוד, אף על פי כן "ישמרך" מן המזיקין.**

ואני מפרשו כי בודאי אם הברכה היא מאת ה' אף בדבר המדוד לא קצרה ידו יתברך לשלח ברכה במעשה ידיהם ולכן אמר "יברכך" בממון, אפילו שיהיה דבר המנוי תשרה הברכה, ואם כן "ישמרך" מן המזיקין, מאחר שגם בדבר המנוי תשרה הברכה. ולכן אמר "במה קבענוך המעשר והתרומה", כי לא מבעי לתרומה שנטלת מאומד (תרומות א' ז') אם כן אין רחוק שתשרה הברכה, וגם הוא אליה וקוץ בה כי גם המזיקין יש להם רשות אך אפילו במעשר שצריך להיות בדקדוק ואמרו (תרומות ד' ו) כי השוקל משובח מכולן, אף על פי כן ישרה ברכה במעשה ידיהם. ולכן אמר "ובחונגי נא בזאת" היינו במעשר ואף על פי כן תשרה ברכה בתבואה המעושרת וגם אין רשות למזיקין ליטול.

רבים דתיכף בשעת שחיטה מקבלה ואילך איכא זריקת דם אבל באשם שאין חילוק מקום בדמים שפיר יכול לשחוט אפילו ברבים שלא יסתעף ביוש מהרגש זה, אחר ש"את דמו יזרוק על המזבח סביב", שהוא שתי מתנות שהן ארבע, אם כן ליכא דידיע שחטא בעל אשם זו בשעת שחיטה וליכא ביוש בשום צד.

\*

**זאת משחת אהרן ומשחת בניו מאשי ה' כו' אשר צוה ה' לתת להם ביום משחו אותם כו' זאת התורה כו' אשר צוה ה' את משה בהר סיני כו'. ויש בו יתורים רבים כמו שדקדק באלשיך, חדא שאין כאן מקומו כי אם בפרשה שאחר זה. שנית איך אמר "ביום הקריב אותם לכהן" יראה ששולל זמן אחר. וגם מה ענין אומרו "זאת התורה" אחריו.**

אמנם יתכן לומר כי באו אלה מקראי קודש להסיר קנאה מלב עם קדוש, הגם שאהרן קדוש ה' ובניו הם הנבחרים מעדת ישראל לפי גודלן אמנם לדורות לבל יתחמץ לב אנשים כי בא איש להקריב קרבן לה', ולא הקריב כדי שיאכלו בני אהרן, ולזה אמר שהוא גם כן "מאשי ה'" כלומר כי משולחן גבוה קא זכו, והוא בעיניו יתברך כאילו הקריבו לקרבן כי ריח ניחוח שאמר ונעשה רצונו ליתן חלקו לבני אהרן. הגם שיומשך בדורות הבאים מיוחסים כהונה שיש ביתר השבטים גדולים הרבה מהם במדריגה, אף על פי כן נמשך להם כתר כהונה, זה משפע קדושת אהרן ובניו אשר יבוא בו "ביום הקריב אותם לכהן לה'" אם כן מזה נמשך "חוקת עולם לדורתם" כתיב חסר, אף על פי שלא יהיו במדריגה כל כך ירושה היא מאבותיהם. ובא הכתוב להורות איך שלא הפסידו ישראל מעלתם כי ידוע ששלושה כתרים הם כתר תורה כתר כהונה וכתר מלכות כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ד משנה יג), ואיתא כי כתר כהונה זכה בו אהרן וכתר מלכות זכה בו דוד וכתר תורה כל הרוצה ליטול יטול ושמא תאמר שקטן מכולם תלמוד לומר (משלי ח טו) בי מלכים ימלכו, ומי גדול הממליך או המולך הוה אומר הממליך (רש"י שם). נמצא שכתר תורה הוא המובחר שיוכל כל אדם לזכות בו.

והגם שכתר כהונה הוא מדרך הטבע כי בודאי אהרן ובניו זכו בו מצד מעשיהם הטובים ואולם לדורותינו נמשך ממילא מה שאין כן כתר תורה שאינה ירושה (אבות פ"ב משנה יב) רק על ידי בחירת האדם החפשית אם כן בדין שיהיה גדול מכולם, ולזה אמר כי אחר שכתר אהרן נמשך לזרעו אחריו מזכותו של אהרן, שמא תאמר שזו גרעון במדריגת ישראל שלא זכו בכתר כהונה, ולזה אמר "זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלוואים ולזבח השלמים", ודרשו חז"ל (מנחות ק"י). כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה, וכל שכן לדרשא דרבא שם כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה ולא חטאת, אם כן ממילא הוא הגדול מכהונה, ובזה יוכל כל אדם לזכות כי ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ (הוריות י"ג). והתורה שקולה כנגד כל הקרבנות וגם כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת.

וזה ירמוז "אשר צוה ה' את משה בהר סיני ביום צוותו את בני ישראל להקריב את קרבניהם לה' במדבר סיני", ורמז כי זאת התורה לעולה היה כבר מאז אשר צוה ה' להקריב את קרבניהם שנחשב כאילו הקריבו, כי מאז שקיבלו ונתנו לב לקבל פרשת הקרבנות כבר נחשב מאז להקריבה. ומזה יוקש לדורות היות